

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΕΠΕΜΥ

«Κλινικά Διλήμματα στις Μυοσκελετικές Παθήσεις»

***Επί αποτυχίας της υδροξυχλωροκίνης είναι απαραίτητη
η μετάβαση σε άλλα DMARDs πριν την έναρξη
βιολογικού παράγοντα;***

Γεώργιος Μπερτσιάς

Ρευματολογία, Κλινική Ανοσολογία και Αλλεργιολογία

Ιατρική Σχολή Π.Κ. και ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Κέρκυρα, 19/04/2019

Θεραπεία του ΣΕΛ

Belimumab

Κορτικοστεροειδή

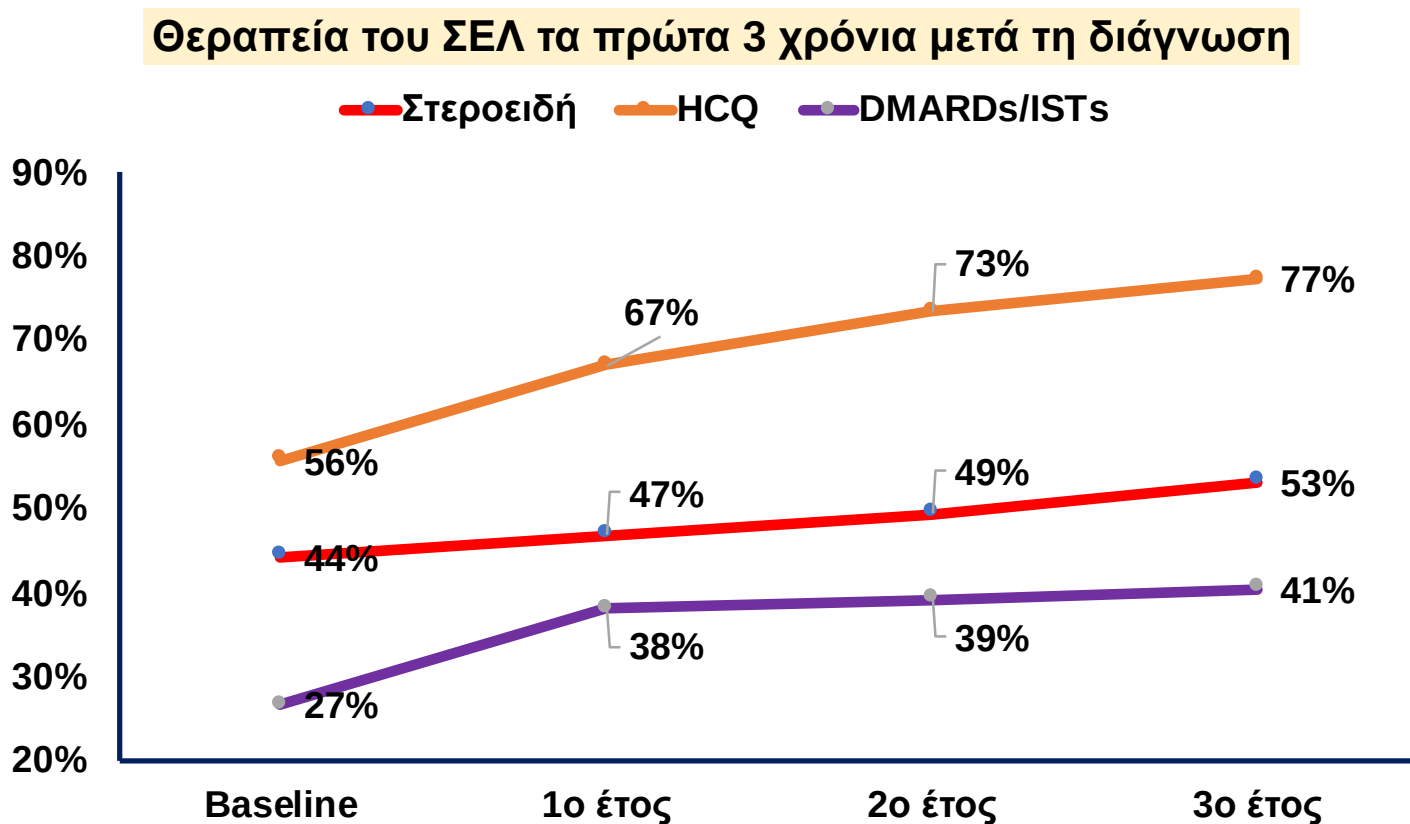
Υδροξυχλωροκίνη

Μεθοτρεξάτη
Αζαθειοπρίνη
Κυκλοσπορίνη
Μυκοφαινολικό

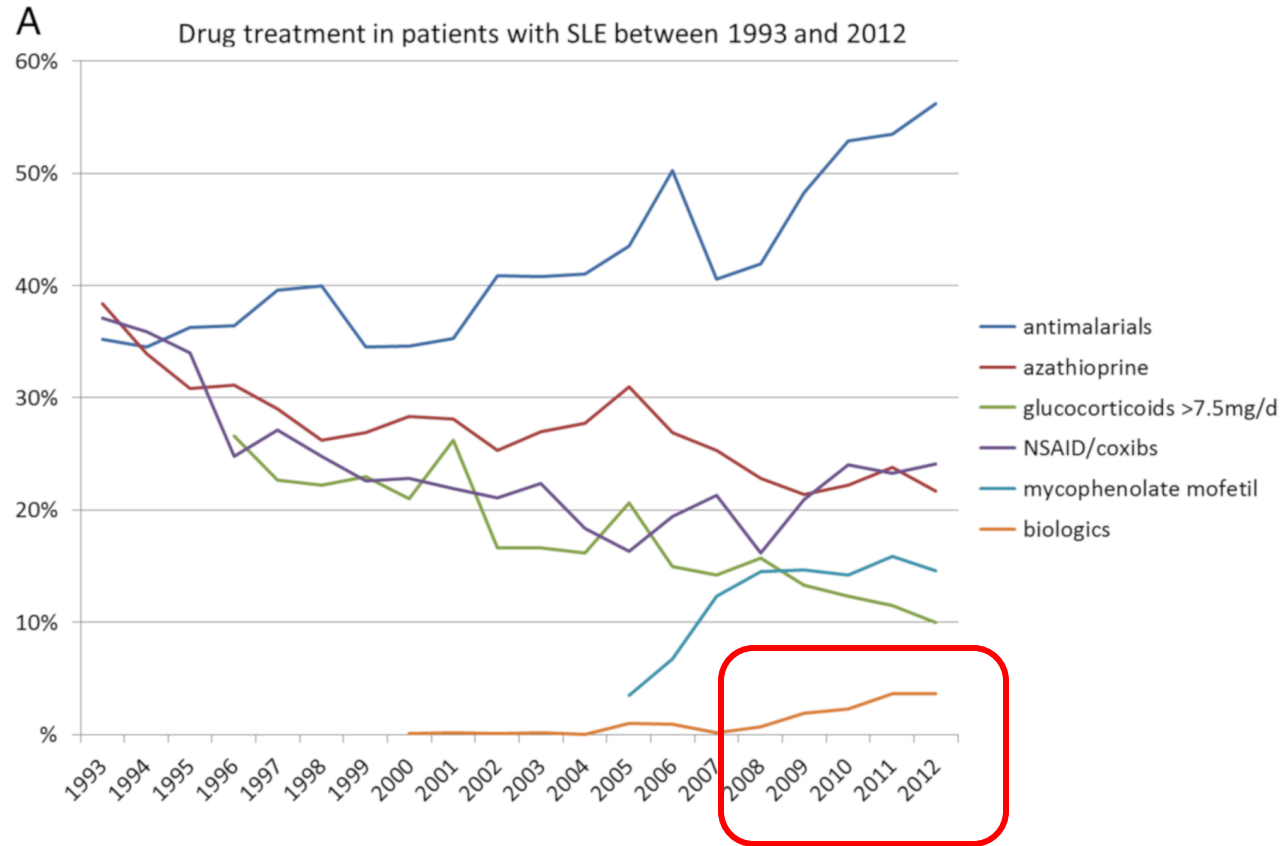
Κυκλοφωσφαμίδη

Rituximab

Συχνή η ανάγκη για εντατικοποίηση της θεραπείας

Διαχρονικές τάσεις στη χρήση θεραπειών στο ΣΕΛ

Επίπεδο τεκμηρίωσης: Οδηγίες EULAR 2019

	Level/Grade of Evidence
Υδροξυχλωροκίνη	1b/A
Μεθοτρεξάτη	1b/B
Αζαθειοπρίνη	2b/C
Κυκλοσπορίνη	2b/C
Μυκοφαινολικό	2a/B
Κυκλοφωσφαμίδη	2b/C
Belimumab	1a/A
Rituximab	2b/C

Belimumab (add-on) *versus* "standard-of-care"

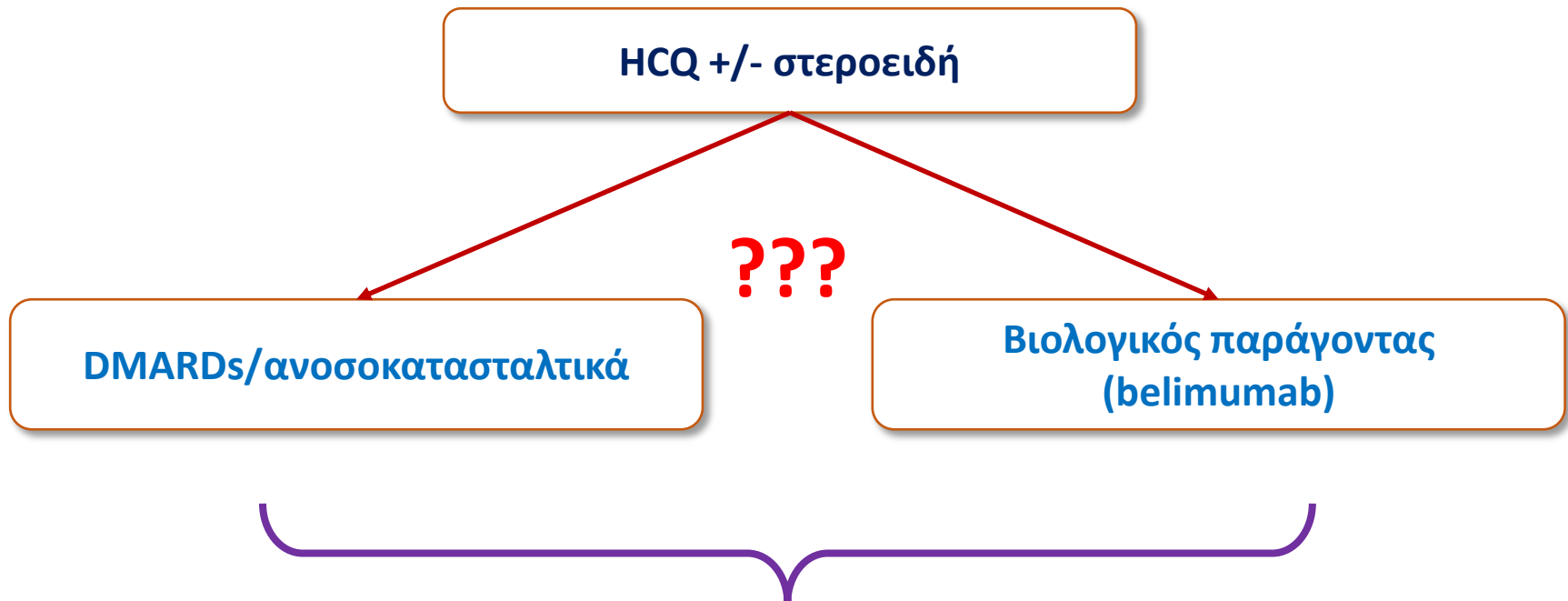
	Belimumab + SoC	SoC
Κλινική ανταπόκριση (δείκτης SRI-4)	50.6%	38.6%
Χαμηλή ενεργότητα (δείκτης LLDAS)	13.4%	6.8%
Σοβαρές εξάρσεις (δείκτης SFI)	17.2%	24.7%
Αθροιστική δόση στεροειδών (mg)	531	916
Βλάβη οργάνων (5 έτη) (δείκτης SDI)	+0.283	+0.717
Ποιότητα ζωής (δείκτης SF-36 PCS)	4.18	2.96

Τι περιλαμβάνει το “*standard of care*”; (κλινικές δοκιμές belimumab)

	BLISS-52	BLISS-76	BEL Asia	SQ BEL
Στεροειδή	96%	76%	98%	86%
HCQ	67%	63%	70%	69%
DMARD	42%	56%	65%	46%
MTX	9%	19%	6%	11%
AZA	26%	20%	9%	20%
MMF	6%	17%	30%	12%

Σημαντικό ποσοστό (35–58%) ασθενών ήταν
υπό θεραπεία μόνο με HCQ +/- GC !!

Μετά το Plaquenil, τι?

- ☐ Ποια η αποτελεσματικότητα των DMARDs/ανοσοκατασταλτικών στο ΣΕΛ; Πόσο συγκρίσιμη είναι σε σχέση με το belimumab?
- ☐ Επηρεάζει η «βασική» θεραπεία την αποτελεσματικότητα του belimumab?
- ☐ Υπάρχουν δεδομένα από τη σύγκριση των δύο στρατηγικών;

Κλινική αποτελεσματικότητα των DMARDs/ανοσοκατασταλτικών στο ΣΕΛ*

Μεθοτρεξάτη

- Βελτίωση σε **αρθρίτιδα** και **δερματικές εκδηλώσεις**
- **Μείωση δόσης στεροειδών** (ήπια/μέτρια δράση) σε ποικιλία άλλων εκδηλώσεων (π.χ. ορογονίτιδες)

Αζαθειοπρίνη

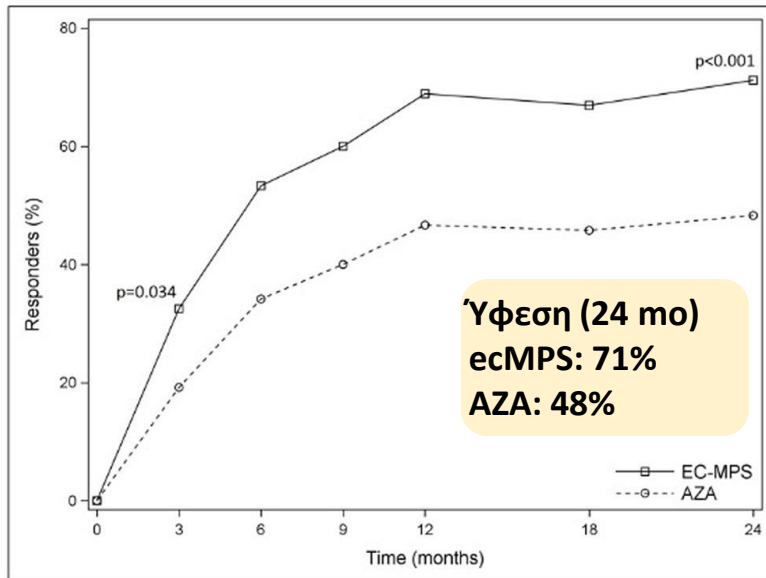
- **50–55% ανταπόκριση** (10–15% πλήρης ύφεση) [BILAG trial]
- Χρήση σε **ποικιλία κλινικών εκδηλώσεων**
- Μείζονες **εξάρσεις νόσου**: 12%

* εξω-νεφρική νόσος

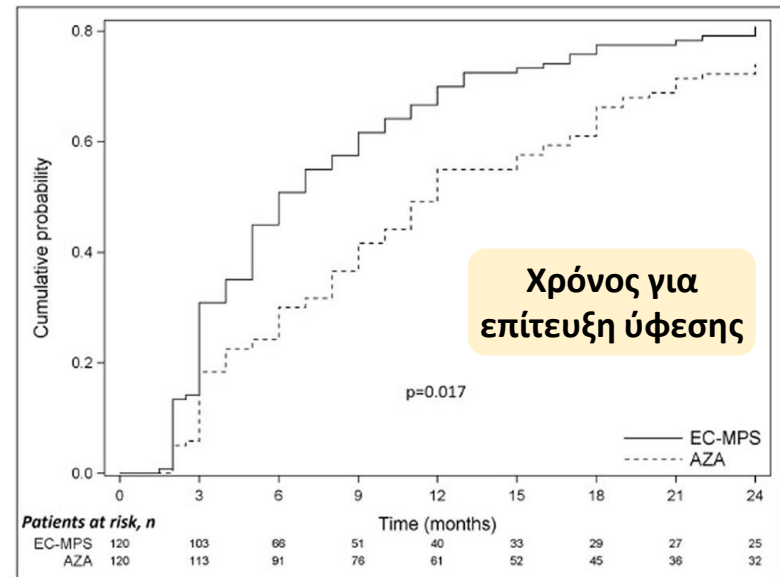
Κλινική αποτελεσματικότητα του MMF *

RCT (superiority) in 240 SLE patients: ecMPS (1440 mg/day) vs. AZA (2 m/kg/day)

A.

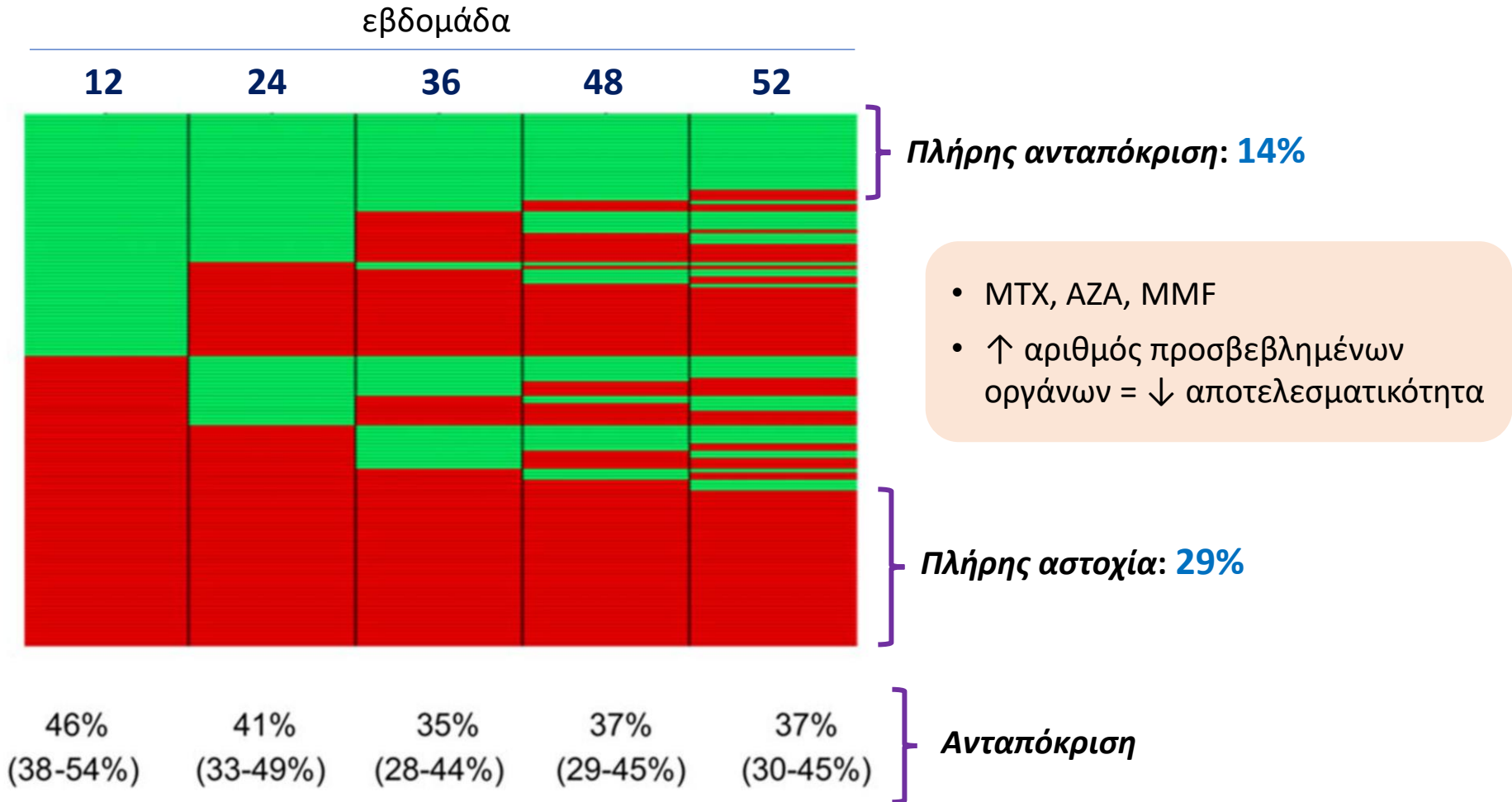
B.

- Πρώιμη νόσος!!
- Εξάρσεις ΣΕΛ (μέτριες/σοβαρές): 72% AZA vs. 50% ecMPS
- Μείωση δόσης στεροειδών: MMF >> AZA

* εξω-νεφρική νόσος

Συμβατική θεραπεία σε ενεργό ΣΕΛ

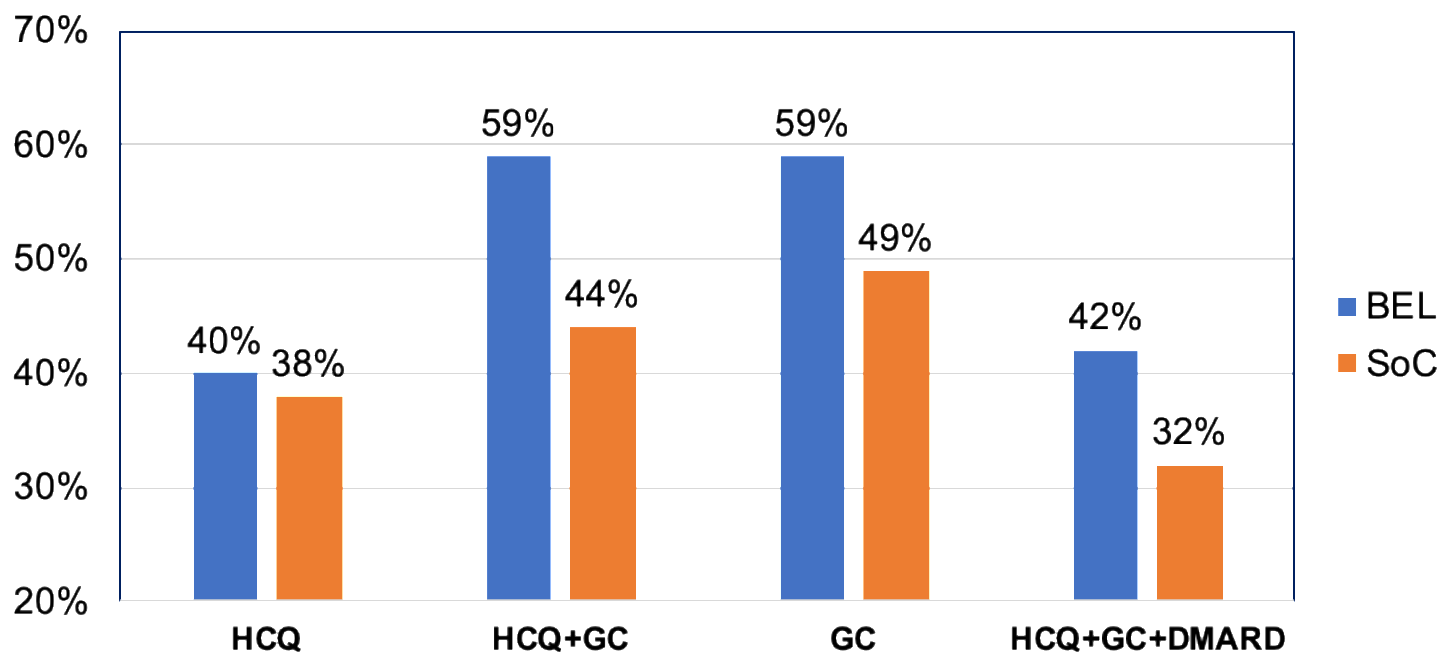
Μετά το Plaquenil, τι?

- ☐ Ποια η αποτελεσματικότητα των DMARDs/ανοσοκατασταλτικών στο ΣΕΛ; Πόσο συγκρίσιμη είναι σε σχέση με το belimumab?
- ☐ Επηρεάζει η «βασική» θεραπεία την αποτελεσματικότητα του belimumab?
- ☐ Υπάρχουν δεδομένα από τη σύγκριση των δύο στρατηγικών;

Μεταβάλλεται η κλινική ανταπόκριση στο belimumab ανάλογα με τη «βασική» θεραπεία;

SRI response (week 52 - pooled BLISS trials)

**Κίνδυνος
εξάρσεων ΣΕΛ**

HR = 0.82
(0.48–1.38)

HR = 0.83
(0.65–1.06)

HR = 0.64
(0.42–0.96)

HR = 0.81
(0.62–1.05)

Belimumab: πριν ή μετά τα DMARDs?

✓ Πριν τα DMARDs

- «Στοχευμένη» δράση στην παθοφυσιολογία της νόσου
- Καλός έλεγχος της νόσου, μείωση των υποτροπών
- Κλινική αποτελεσματικότητα σε πολυσυστηματική νόσο
- Ελάττωση της έκθεσης σε στεροειδή
- Καλά ανεκτό, λίγες ανεπιθύμητες ενέργειες, μακροχρόνια ασφάλεια
- Μείωση βλάβης από τελικά όργανα

Belimumab: πριν ή μετά τα DMARDs?

✓ Πριν τα DMARDs

- «Στοχευμένη» δράση στην παθοφυσιολογία της νόσου
- Καλός έλεγχος της νόσου, μείωση των υποτροπών
- Κλινική αποτελεσματικότητα σε πολυσυστηματική νόσο
- Ελάττωση της έκθεσης σε στεροειδή
- Καλά ανεκτό, λίγες ανεπιθύμητες ενέργειες, μακροχρόνια ασφάλεια
- Μείωση βλάβης από τελικά όργανα

✗ Μετά τα DMARDs

- Τα DMARDs έχουν κλινική αποτελεσματικότητα
- «Ευκολότερη» πρόσβαση/προμήθεια
- Μακροχρόνια εμπειρία με τη χρήση τους
- Πλεονέκτημα σε εγκυμοσύνη (AZA)
- Δεν υπάρχουν head-to-head (vs. belimumab) συγκριτικά δεδομένα!
- Χαμηλότερο κόστος!

Συμπεράσματα (I)

- Σε ενεργό ΣΕΛ παρά τη συμβατική αγωγή, η προσθήκη του **belimumab** είναι αποτελεσματική *ανεξάρτητα της προηγούμενης ή σύγχρονης χρήσης DMARDs*
- Πλεονεκτεί η χρήση του σε ασθενείς με **πολυσυστηματική νόσο, ανάγκη λήψης στεροειδών ή/και ανοσολογική ενεργότητα**
- Η χρήση του **belimumab** σε **πρώιμη νόσο** πιθανώς να συνοδεύεται από **οφέλη ως προς τη μακροχρόνια πρόγνωση/εξέλιξη της νόσου** (υποτροπές, στεροειδή, βλάβη οργάνων). *Ωστόσο, μένει να αποδειχθεί η ανωτερότητα αυτής της στρατηγικής.*

Συμπεράσματα (II)

- Στις περισσότερες περιπτώσεις, **προτείνεται η χρήση τουλάχιστον ενός (1) DMARDs (MTX, AZA, MMF)** για διάστημα 3–6 μηνών και επί αποτυχίας, η προσθήκη belimumab (add-on)
- Μεγαλύτερη σημασία έχει η θεραπευτική στρατηγική που στοχεύει σε:
  - ✓ Χαμηλή ενεργότητα ή ύφεση της νόσου, από τα αρχικά της στάδια
  - ✓ Ελαχιστοποίηση των στεροειδών στο στάδιο συντήρησης
  - ✓ Περιορισμός των ανεπιθύμητων παρενεργειών
  - ✓ Βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών